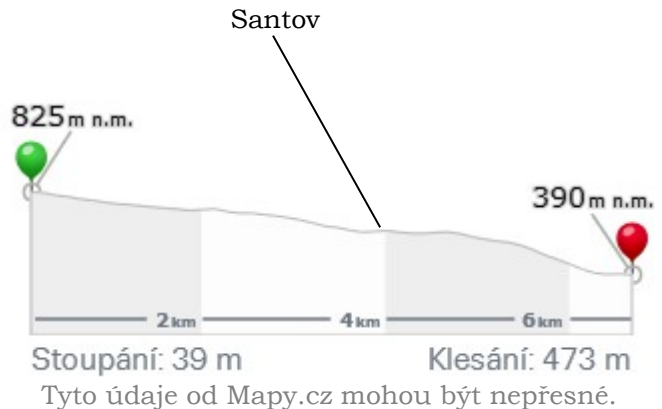

SANTOVSKÉ VÝHLEDY

(žlutá)

Ptáčnice, rozc.	831m	0 km
Pod Ptáčnicí	805m	0,5 km
Santov, památník, rozc.	615m	4,5 km
Bystřička, přehr., host.	395m	7,0 km

START

rozcestí Ptáčnice

CÍL

přehrada Bystřička

BUS zastávka Malá Bystřice, rest. U Bušů

BUS zastávka Malá Bystřice, u Melichaříků

TURISTICKÉ INFORMACE

Při plochem vrcholu Ptáčnice (830m) v hlavním hřebeni Vsetínských Beskyd se nachází rozcestí **Ptáčnice, rozc. (831m)** s velkým zastřešeným odpočívadlem, mapou a ski ukazatelem. Zatímco přes hřeben postupuje souvislá červená značka ve směru Čarták (13,5km) a Dušná (6,5km), stranou míří žlutá trasa k přehradě Bystřička (7km). Její první úsek je dlouhý jen 0,5km. Vede šotolinovou lesní cestou mírně z kopce k ceduli **Pod Ptáčnicí (805m)**. Zde zjistíte, že žlutá trasa vedla kdysi až pod Vsacký Cáb (2km), ale to už není pravda. V opačném směru však platí hodnoty 4km na Santov a 18,5km do Valašského Meziříčí. Opodál visí ještě směrovka pro červenou značku 4,5km do Valašské Bystřice a 12km do Rožnova p.R. Na rozcestí navíc stojí dvě tabule č.7 **Batovy naučné stezky**, pojednávající o Ptačí oblasti Horního Vsacka. Dozvíte se že: „V České republice bylo již vyhlášeno přes 40 ptačích oblastí, které patří do soustavy tzv. naturových území, chránících vzácné nebo ubývající druhy ptáků na území států EU. V CHKO Beskydy se nachází 2 ptačí oblasti, a to Ptačí oblast Beskydy, ležící v severní části CHKO, v jižní části pak Ptačí oblast Horní Vsacko, ve které se právě nacházíte. Do této oblasti jsou zahrnuty zejména jižní svahy Vsetínských vrchů a severní svahy pohoří Javorníky o celkové rozloze území 26.978ha. Předmětem ochrany je 7 ptačích druhů, které zde pravidelně hnízdí, některé z nich i v poměrně početnějších populacích. Kromě typických lesních druhů ptáků (čáp černý, jeřábek lesní, strakapoud bělohřbetý, datlík tříprstý a lejsk malý) chrání také 2 druhy ptáků zemědělské krajiny. Jedná se o chřástala polního, vyskytujícího se na podhorských a horských loukách (ornitologové zjistili v oblasti až 80 volajících samců) a ůhýka obecného (stovky párů), který potřebuje pro svůj život stráně či meze porostlé křovinami – zejména šípkovou růží, planou trnkou či hlohem. Všechny lesní druhy výše uvedených ptáků jsou vázány zejména na staré lesní porosty pralesovitého charakteru. Populace čápa černého se odhaduje na 7-10 párů, jeřábka lesního 50-70 párů, strakapouda bělohřbetého do 40 párů, datlíka tříprstého 7-15 párů a lejska malého až 100 párů.“ Kromě nich žijí v ptačí oblasti puštík bělavý v počtu 3-5 párů a také naše nejmenší sova kulíšek nejmenší v počtu 10-20 párů.

Od rozcestí pokračuje rovně prašná vyježděná hřebenovka. Za chvíli po ní dojdete k mýtině v oblouku cesty, což je první místo s výhledem, a to směrem vpravo na zadní část Veřovických vrchů. Hřbet od nejmohutnější Dlouhé (859m) klesá přes hrby Krátká (767m), bezejmenný (768m), Huštýn (747m), Trojačku (709m) a Oprchlici (639m) k Budičce (508m), s odstupem za nimi stojí Petřkovičká hora (608m) a v dálce šedá linka Oderských vrchů. Budete-li mít štěstí (zejména v zimním období), dá se daleko na obzoru zaznamenat těž olýsalý hlavní hřeben Hrubého Jeseníku s nejvyšším vrcholem Praděd (1491m). O poznání blíže se pak nachází okrajové části Vsetínských Beskyd jako Vrchhůra (692m) s vysílačem, nenápadný travnatý U Javoru (580m), naproti němu Ostrý vrch (672m) a lučinaté osady v náhorní části jejich hřebene. Jedinou viditelnou větší osídlenou lokalitou je tu městečko Zubří.

Další pozorovací bod se nachází o kousek dál a nazírá přes průsek nalevo k blízkému brdku Zemanka (720m). Lehce vlevo od něj se na vrcholu Vartovny (651m) tyčí stejnojmenná rozhledna, přes sedýlko spojená se Šírokou (645m). Na obzoru za nimi se táhne pásmo Vizovických vrchů, rozdělené opticky Vartovnou na část od téměř plochého Spleteného vrchu (565m) po výraznou Doubravu (676m) se štíhlou rozhlednou na vrcholku, a z druhé strany na masivní dvojvrší Komonce (672m) a Hvězdy (655m) s přilepeným Slavickým kopcem (624m), klesající postupně k západu do oblasti Brdy (600m).

Hřebenová lesní cesta teče další zastavení Baťovy NS. Tentokrát se tu hovoří o lesních savcích, jimž dominují jeleni, srnčí a dančí. V 50. letech 20. stol. byli prý v okolí Cábu vysazeni také mufloni – jejich stavy už nejsou početné, ale stále se občas objeví. V posledních desetiletích se v místních lesích znovu prý začínají objevovat i dříve vymizelé velké šelmy – rys, vlk a medvěd. Vedle situovaný druhý panel NS rozvíjí medvědí téma a vypráví, jak se v květnu 2000 objevil v okolí Cábu slovenský medvěd pojmenovaný Míša z Brodské, který byl zřejmě vychován v zajetí, nebál se lidí a pravidelně útočil na domácí zvířata a včelíny. Protože jím způsobené škody na majetku daleko přesahovaly všechny doposud známé případy, a protože nezvykle se chovající medvěd začal být nebezpečný i lidem, rozhodli se nakonec odborníci, že Míšu odchyť a převezou do karantény v chomutovském zooparku. Odchyťový tým si ze ZOO Ostrava vypůjčil transportní bednu na odchyt, nastražil ji v Brodské u včelínů a čekal. Medvěd si ale dlouho bedny nevsímal, ničil okolní králíkárny a chlévy, až se konečně v pátek 4.8. 2000 po všemožných neúspěšných pokusech s návnadami lapil na rozlitý med. V kleci se skutečně choval jako ochočený. Po převezení do karantény se bohužel Míšovi podařilo probourat strop klece, dostal se mimo areál zooparku a nakonec byl na předměstí Chomutova z bezpečnostních důvodů zastřelen. Vypreparovaný se vrátil na Vsetínsko a stal se exponátem Muzea regionu Valašsko v zámku Kinských ve Valašském Meziříčí.

Zatímco naučná stezka po pár metrech uhýbá doleva k Cábskému jezeru, turistické značení pokračuje stále rovně po hřebeni, přičemž nestoupá, ani ztelněji neklesá. Cesta míjí palouk se soukromou chatou, opět se noří do vysokého smrkového lesa, o cca 400m později kolem další chaty středním sklonem vystoupává na Prostřední vrch (744m), zlehka klesá do plynkého sedýlka a krátkým výšvihem se dostává na okraj osady Kršle. Zde si ale dejte pozor, abyste ve vidlicích cest zabočili nejdřív doleva, znovu doleva, a pak doprava, jinak se připravíte o nádherné panoramatické výhledy! Ty začínají nesmělým pohledem na sousední hřeben Klenova, konkrétně do lokality Na Skalí, kterou poznáte podle trychtýřovitých lysin. V druhé řadě se nepřiliš nápadně profiluje hřeben Čecetkova (687m) a za ním mohutnou siluetu vypíná nejvyšší hora Hostýnských vrchů Kelčský Javorník (865m) s vysílačem. V jeho masivu doleva utíká rameno Javorníku (803m) a po boku mu stojí podobně výrazná Čerňava (844m). Tento výhled je však jen slabým odvarem toho následujícího. Sotvaže dojdete k novostavbě u Křenkovy studánky, rozevře se vám u nohou dech beroucí scénérie. Zaujměte pozici čelem k travnatému horskému výběžku pod osadou a sledujte. Přímo před vámi se nalézá již viděná lokalita Na Skalí v hřebeni, jenž směrem doleva vystoupává do malého vršku Brdo (718m), následuje sedlo Dušná a nad ním se výrazně zvedá vrch Dušná (731m). Další vršky se nazývají Červený (706m) a Kotliny (740m). V opačném směru je hřeben složitější. Ze sedla vpravo pod osadou vybíhá podlouhlá Štípa (707m), následuje výrazný pád do sedla a vyzdvižení vůbec nejznámějšího místního vrcholu Klenov (666m), v jehož okolí jsou v lese rozesety pověstmi opředené skalní útvary. V úbočí obou kopců se rozléhají osady níže situované obce Malá Bystrice. Ostatní kopce tvoří jakoby amfiteátr kolem údolí říčky Bystrice. Jsou to (vzadu) Vrchhůra (692m) a Ostrý vrch (672m), v popředí se rozlévá placaté travnaté Pohořelisko (616m) s několika starými dřevenicemi a zalesněná Kyčerka (641m). Tam zanedlouho zamíří i vaše kroky. No a v neposlední řadě věnujte pozornost též šedé lince Oderských vrchů a severozápadně situovanému seskupení Petřkovičské hory (608m) s hřebenem Veřovických vrchů.

Jak tak zvolna sestupujete po úbočí bezejmenného závěrečného vrchu (726m), pohled na amfiteátr kolem údolí potoka Malá Bystrička se proměňuje a zploštuje. Přejdete pruh lesa a náhle spatřujete, že se před vámi nově lépe ukazují kompletní Veřovické vrchy i Radhošský masiv. Veřovické vrchy jsou jako lochneská příšera, které nad hladinu jezera vyčnívají jenom hřbetní oblouky. Hlavu má v Kyčeře (875m), protože tam je vidět největší převýšení, zátylek tvoří odsazený Velký Javorník (917m), v hřbetu jsou Kamenárka (862m), Dlouhá (859m), Krátká (767m), bezejmenný (768m), Huštýn (747m), Trojačka (709m) a od ocasní Oprchlice (639m) to už jde v hladké lince dolů. V sedle u čumáku lochnesky sedí na bobku Chumchálky (633m) s Kaním (678m) a za nima vystrkuje čelo ondřejnická Skalka (964m). Nad sedlo zostra vystoupává rameno Velké Polany (981m) s Černou horou (891m), těm velí Radhošť (1129m) s vysílačem a kaplí na vrchliku a hřeben Radhoště doprovází Čertův mlýn (1206m) s přitulenou Kněhyní (1257m). Střední polohy mezi vaší alokací a Moravskoslezskými Beskydami pak vyplňuje lehce zvlněný, obydlený hřeben Spiny (560m) a na něj volně navazující hřbítek Bůrova (660m) s vysílačem.

Široká značená stezka se stáčí do oblouku a tu již spatřujete dole v osadě Santov mezi stromy dřevěnou zvonici s křížem. Prašná cesta se pojednou napojí do asfaltky a mezi lukami s výhledem na obě strany hřebene středním tempem sestupuje do Santova. V nejnižším bodě sedla pod Kyčerkou (641m) stojí mezi stromy památkově chráněná lidová roubená **zvonice** – kopie původní valašské zvonice, která byla zničena při osvobozovacích bojích v roce 1945. Na její vnější zdi visí zarámovaná novodobá ikona. Vedle zvoničky je dále umístěn kovový **kříž** na kamenném podstavci s nápisem „Dokonáno jest. 1882.“ a vedle něj u stromu **mariánský obrázek**.

Osada Santov je součástí obce **Malá Bystřice**. Ta vznikla roku 1620 spojením rozptýlených pasekářských usedlostí, které tu od poloviny 16.stol. zakládali poddaní z rožnovského panství. Roku 1629 se již dělal rozdíl mezi Velkou (dnes Valašskou) Bystřicí a Malou Bystřicí, neboť se v dobových dokumentech hovoří o Bystřičkách. Obyvatelé se zabývali zemědělstvím. Roku 1657 zde stálo 10 usedlostí, z toho 2 pusté. Po roce 1656 vzniklo na Bystřičkách dalších 13 pasek a roku 1775 tu žil fojt, 7 sedláků, na poddanské půdě hospodařilo 32 domkařů, jeden domkař měl mlýn o jednom složení na nestálé vodě a při jednom z gruntů stál moučný mlýn o jednom složení, mlýnek kašovní a pila na desky. Učitelé do obce docházeli zprvu z Valašské Bystřice. Vyučovalo se 3x týdně a učitelé dostávali 68 krejcarů za každého žáka ročně. Stavbě školní budovy v roce 1867 zabránily rozdíly v konfesi obyvatel, moravské místodržitelství proto o rok později rozhodlo zřítid školy dvě – na Santově jednu pro katolíky a evangelíci si pronajali místnost na osadě V Okluce pod Ostrým. Škola na Santově byla po roce 1874 vyhlášena za veřejnou a o téměř 100 let později, roku 1971 zrušena. Mezitím tu v květnu 1883 vznikla třetí škola zvaná V Údolí, kterou v roce 1978 také zrušili a žáci začali dojíždět do základní školy ve Valašské Bystřici. Co se konfese týče, sčítání z roku 1900 ukázalo, že je v obci 384 katolíků a 385 evangelíků. Pro obživu obyvatelstva mělo největší význam zemědělství, před polovinou 19.stol. i chov dobytka po salašnickém způsobu. Doplnkovým zdrojem obživy byla práce v lese, tradiční výroba dřevěného náradí, šindelů, kapesních nožů, metel a okřínů na chleba. Roku 1923 se v obci nacházel hostinec s řeznictvím a trafikou, kovář a podkovář, krejčí, 2 krupaři, 2 obchody se smíšeným zbožím a výrobce hrábí a trakařů. Roku 1957 byla na Santově postavena prodejna potravin spotřebního družstva Jednota, druhá pak o 6 let později v údolí U Kočibů.

Ve svahu pod Kyčerkou (641m) se rozcházejí silnice do Malé a do Valašské Bystřice, přičemž zde stojí i ukazatel **Santov, památník, rozc. (615m)**. U něj začíná 2km dlouhá zelená značka do Hajdušek a vaše žlutá pokračuje nalevo 2,5km na Bystřičku k Bušům. Za zády máte právě zdolaný bezejmenný vrch (726m), opodál Bůrov (660m), Humenec (736m) a v dálce Tanečnici (912m). Silnice se nyní stáčí k oblíbené hospůdce a míjí v břehu nad ní situovaný **pomník padlých sovětských partyzánů Alexandry Timochovové a Vladimíra Kolomackého z 1.československé partyzánské brigády Jana Žižky**. Přistich cca 360m půjdete rovinkou po krajnici vozovky, než žlutá šipka ukáže doprava na druhou asfaltku, po níž mírným stoupáním dosáhnete vrcholu Pohořeliska (616m). Lučinatý kopec nabízí další četné výhledy do okolní krajiny, zejména na Veřovické vrchy (917m), Radhošť (1129m), malý sousední hřeben Spiny v okolí osady V Javoří, na zalesněný brdeček Trnava (537m), později také na Ondřejník (964m) za sedlem Pindula, Čertův mlýn (1206m) i na Bůrov (660m), na zdolaný bezejmenný (726m) a Prostřední vrch (744m) a z druhé strany na hřeben Dušné (731m) se stejnojmenným sedlem, osadu Na Skalí nebo na výrazně zakončený vrch Štípa (707m).

Po překlenutí Pohořeliska klesá silnička středně dolů k lesíku, za ním následuje kousek louky s výhledem na sedlo mezi Štípou (707m) a Klenovem (666m), na Radhošť (1129m) i hřeben Veřovických vrchů, na větší kus sousedního hřebene se samotnou Spinou (560m) či Ostrým vrchem (672m) v popředí. Nato se cesta vychýlí k západu, klesá mírně a končí u posledního obydlí. Dál pokračuje už zase jen jako uježděná šotolinka. Na spádu přidává při vstupu do fádniho lesního úseku, odkud chvílemi spatřujete jak blízkou Štípu, tak zašpičatělý Klenov či Vrchhůru s Ostrým vrchem. Rychle se přibližujete k cíli. Během pár minut klesnete o 150 výškových metrů do osady Chlévisko při soutoku říčky Bystřice s Malou Bystřičkou. Zde uděláte ostrou serpentýnu mezi domy a vyjdete na hlavní silnici ze Vsetína na přehradu Bystřička. Po ní ujdete ještě rovinnatých 250m, až nakonec stanete před rozcestníkem **Bystřička, přehr., host. (395m)**. Za sebou máte 7km a před sebou další možné 3km do Velké Lhoty či 12km do Valašského Meziříčí.

Na samý závěr je třeba dodat, že se v cíli nachází pár zajímavostí, jako třeba **kříž** z roku 1894 na dodatečně přistavěném podstavci z roku 1914 anebo níže po proudu situovaná **přehrada Bystřička**. Máte-li čas, vydejte se po silnici kolem ní, jsou tam případně další autobusové zastávky... Bystřička je jednou z nejstarších přehradních hrází v ČR a nejstarší přehradou v povodí řeky Moravy nad soutokem s Dyjí. Nádrž je postavena na pravostranném přítoku Vsetínské Bečvy a jedná se o první přehradu budovanou v geologické oblasti tzv. karpatského flyše, který nemá souvislé nepropustné vrstvy. Při jejím plánování a schvalování se původně počítalo s tím, že bude jednou ze zásobáren vody pro zamýšlený Dunajsko – Oderský průplav. Významným podnětem pro zahájení stavby však byly i ničivé povodně na přelomu 19. a 20.stol. Dnes přehrada slouží zejména k ochraně před povodněmi a k rekreaci. Její výstavba probíhala v letech 1908-1912 a na základě projektu architektů Grohmana a Brangema ji zajišťovala vídeňská firma Rabas-Kosina-Weiner. Přípravu a vlastní stavbu díla, které jako první na území Čech a Moravy počítalo při řešení stability přehrady se vztlakem jako se silou působící v základové spáře, řídilo c.k. ředitelství pro stavbu vodních cest. Všechny výkopové a stavební práce byly prováděny ručně bez větší mechanizace. Přesto výstavba trvala pouhých 5 let, z toho 2 roky hráz, která ve své době představovala co do rozměrů vrchol vodního stavitelství. Přehradní hráz je gravitační, zděná z místního lomového kamene na cementovou maltu, základ hráže je z prostého betonu. Oba líce hráže byly obloženy řádkovým zdívkem z kvalitního kamene, dováženého z lomů vzdálených až 50km. Půdorysně tvoří koruna hráže kruhový oblouk o poloměru 135m. Je 27,4m vysoká, 170m dlouhá a 4,6m široká. K utěsnění návodní strany hráže bylo použito dusaného jílu a přírodního asfaltu. Další objekty vybudované pro provoz přehrady jsou situovány při levé straně hráže. Jedná se především o objekt vypouštěcí věže, spodní výpusti a bezpečnostního přelivu v podobě kaskádovitých spádových stupňů ve vzdálenosti 120m. Vypouštěcí věž, spodní výpusti a přeliv jsou situovány mimo hráz na levém břehu nádrže. V závislosti

na projevujícím se vlivu stárnutí konstrukcí i zařízení a v souladu se změnami v požadavcích, jež byly na přehradu kladeny, procházela přehrada postupně řadou oprav, vylepšení a modernizací. K větším zásahům patří modernizace výpustných zařízení v letech 1960-1961, generální oprava hráze v letech 1964-1967 a rekonstrukce v letech 2004-2005, vycházející z požadavku zvýšení protipovodňového účinku přehrady při současném navýšení bezpečnosti díla a statického zajištění při extrémních povodních. Architektonický ráz hráze i souvisejících objektů odpovídá směrům přelomu 19. a 20.stol. Pro jedinečnost svého technického a architektonicko-urbanistického řešení díla byl soubor původních staveb přehrady Bystřička vyhlášen v roce 2003 za kulturní památku. Vodní nádrž zatápí plochu 38ha.